

Dyspraxie/DCD

Wat is dyspraxie/DCD?

Dyspraxie is net zoals dyslexie en dyscalculie een stoornis in het automatiseren van bepaalde zaken gerelateerd aan een stoornis in de hersenen. De term dyspraxie verwijst naar een stoornis waarbij dat 'doen of handelen' niet goed verloopt. Hierbij kan het gaan om bedenken wat men wil gaan doen (plannen), maar ook om de uitvoering zelf.

Waarom kan je dyspraxie/DCD herkennen?

Dyspraxie is heel verschillend van persoon tot persoon. Sommigen hebben alleen last van een gestoorde fijne motoriek, anderen hebben een gestoorde grove motoriek en nog anderen hebben een combinatie van beiden of hebben verbale dyspraxie.

Maar volgende zaken kunnen voorkomen:

- onhandigheid
- slechte houding
- onhandig/lomp lopen
- moeilijkheden met het gooien en vangen van een bal
- problemen met lezen en schrijven
- een pen niet goed kunnen vasthouden
- slecht richtinggevoel
- niet kunnen huppelen, hinkelen of fietsen
- langzaam leren zichzelf aan te kleden of zelf te eten
- verwarring met welke hand een taak moet worden uitgevoerd
- simpele vragen niet kunnen beantwoorden, terwijl ze wel het antwoord weten

Waar komt dyspraxie vandaan?

Ook hier weten we niet wat de precieze oorzaak is van DCD, maar er bestaan wel vermoedens over mogelijke oorzaken. Onderzoekers gaan er steeds meer vanuit dat er niet één oorzaak is, maar meerdere oorzaken. De naam DCD zegt niets over de achterliggende oorzaak. Het geeft enkel aan dat er iets met de motoriek is, maar niet wat er aan de hand is. Onhandigheid wordt meestal gezien als een uiting van een niet optimaal ontwikkeld zenuwstelsel door ontwikkelingsproblemen in de hersenen.

Soorten dyspraxie

- **Ontwikkelingsdyspraxie/DCD**

DCD staat voor de Engelse term Developmental Coordination Disorder en is de naam die gegeven wordt aan kinderen die moeite hebben met het coördineren van hun bewegingen en het aanleren van verschillende activiteiten. Vrij vertaald wordt het daarom ook wel een coördinatie ontwikkelingsstoornis genoemd.

Het zijn onhandige, veelal houderig bewegende kinderen. In de ontwikkeling leren kinderen onder andere lopen, klimmen, zichzelf aan- en uitkleden, met bestek eten en schrijven. Deze activiteiten vereisen een zekere behendigheid (zoals de juiste coördinatie). Voor sommige kinderen, waaronder kinderen met DCD, is het niet zo vanzelfsprekend dat zij deze activiteiten leren en kan het zijn dat het hen meer moeite en energie kost. Dit komt omdat kinderen met DCD (lichte) problemen met het bewegen hebben, zoals een lage of wisselende spanning van de spieren, onrust in het bewegen en problemen in het handhaven van het evenwicht. Veel kinderen met DCD werken hierdoor traag of presteren onder hun niveau op school. DCD omvat een groep kinderen waarbinnen elk kind weer andere problemen kan ervaren. Ongeveer 5 tot 10% van de kinderen op een basisschool vertoont kenmerken van DCD en het komt 3 tot 7 keer vaker voor bij jongens dan bij meisjes.

- **Verbale ontwikkelingsdyspraxie**

Verbale ontwikkelingsdyspraxie is het onvermogen tot het juist aansturen van de spraakspieren (tong, lippen, kaken, gezicht) bij het vormen van spraakklanken en voor het combineren van deze klanken tot lettergrepen en woorden. Met de spieren is in het algemeen niets mis. Hoewel een kind weet wat het wil zeggen, kan hij/zij het niet goed.

Met niet aan spraak gerelateerde spieractiviteiten (hoesten, kauwen, slikken) zijn er meestal geen problemen.

Wat kan je er aan doen?

Voor dyspraxie bestaat geen behandeling die de stoornis kan verhelpen. De begeleiding en training bestaan uit hulp van ergotherapeuten, fysiotherapeuten/kinesisten en de steun van de omgeving.

Vaak zal een kind met dyspraxie problemen hebben met de communicatie. Vooral verbale activiteiten van repetitieve aard, zoals kinderversjes en liedjes, nodig voor de ontwikkeling van de taalvaardigheden, geven vaak problemen.

Als het kind echter niet in staat is goed te communiceren, kan het noodzakelijk zijn met gebaren de communicatie te ondersteunen. Niet alleen raakt het kind hierdoor minder gefrustreerd, maar dit helpt ook bij de spraakontwikkeling.

Als het kind problemen heeft met lichamelijke activiteiten, moet het worden gestimuleerd om zijn prestaties te verbeteren. Dit kan worden gedaan door taken samen met het kind te oefenen om bijvoorbeeld de juiste volgorde van handelingen aan te leren. Daarbij wordt begonnen met eenvoudige taken en komen de meer gecompliceerde taken die uit verschillende stappen bestaan, pas later aan de orde. Het is belangrijk geduldig te zijn met het opvoeren van de moeilijkheidsgraad, omdat het kind wellicht tijd nodig heeft om zich een activiteit eigen te maken. Frustratie en angst zullen het succes van een kind alleen maar in de weg staan. Het kind moet worden gestimuleerd vriendschappen te sluiten en zich bij groepsactiviteiten aan te sluiten, omdat het hierdoor geholpen wordt de juiste sociale vaardigheden aan te leren.